

Adoptat la Congresul III
din 13 iulie 1996

STATUTUL PARTIDULUI SOCIALIST DIN MOLDOVA

1. Principii generale

1.1. Partidul Socialist din Moldova (PSM) este o organizație politică, ce întrunește cetățeni ai Republicii Moldova pe baza liberului consimțământ, întru realizarea obiectivelor de program, printre care primează cel al edificării, în Republica Moldova, pe principiile socialismului științific, a unei societăți democratice socialiste, în care omul muncii ar constitui valoarea ei supremă.

Partidul e chemat să apere interesele salariaților din sfera muncii intelectuale și fizice, ale persoanelor și colectivelor producătoare sursa de venituri a cărora o constituie munca și proprietatea personală, provenită din muncă, interesele păturilor neînstarite ale populației.

Partidul își desfășoară activitatea conform documentelor de program și prezentului Statut, în limitele Constituției și legislației în vigoare ale Republicii Moldova.

1.2. Parte integrantă a sistemului politic al republicii, PSM elaborează și promovează, prin intermediul reprezentanților săi în organele de stat și ale autoadministrării publice locale, o politică slujind cauza consolidării suveranității și independenței Republicii Moldova, a colaborării reciproc avantajoase cu alte state independente.

1.3. PSM pledează pentru concordie civică; pentru asigurarea drepturilor reale, a garanțiilor sociale și libertăților personalității, pentru crearea condițiilor ca fiecare cetățean să-și realizeze în mod plener și echitabil capacitățile sale intelectuale și fizice, pentru asigurarea unor demne condiții de muncă și viață. PSM colaborează cu alte partide și organizații social-politice, care activează în baza legii, aflându-se pe pozițiile democrației, umanismului și ale progresului social; realizează, în baza unor principii analogice, relațiile sale cu partidele din străinătate.

2. Membrii partidului, drepturile și obligațiile lor

2.1. Membru al PSM poate deveni oricare cetățean al Republicii Moldova dacă a împlinit 18 ani, dacă împărtășește Programul și respectă cerințele Statutului, dacă face parte dintr-o celulă de partid și plătește cotizațiile de membru.

2.2. Membrii PSM nu pot face parte din alte partide și mișcări social-politice. Ei pot fi doar membri ai unor asociații independente de cetățeni, ce se creează în baza comunității de interese profesionale, culturale etc. , dacă aceste uniuni nu pretind să participe la formarea organelor de stat.

2.3. Toți membrii partidului sînt egali în drepturi. Fiecare din ei are dreptul:

- să abordeze și să discute liber problemele ce țin de activitatea politică a partidului, a subdiviziunilor lui structurale;
- să participe la elaborarea deciziilor partinice;
- să aleagă și să fie ales în organele de partid;
- să aibă acces la orice informație privind activitatea partidului și a organelor lui;
- să se bucure de susținerea politică a partidului și de protecția lui;
- să aprecieze activitatea partidului, a subdiviziunilor lui structurale, a oricărui membru de partid, indiferent de funcția partinică a acestuia; să facă obiecții la adresa lor;
- să adreseze cereri și propuneri oricărei instanțe de partid și să obțină de la ea răspunsuri fondate;
- să participe la lucrările organului de partid cînd se dezbate propunerile și cererile sale sau chestiuni privind activitatea sa personală.

2.4. Întru realizarea obiectivelor de program ale partidului, membrul PSM este obligat:

- să propage politica partidului printre oamenii muncii;
- să găsească adepți în raza domiciliului și să creeze, cu ajutorul lor, celule de partid;
- să-și dea concursul la selectarea candidaturilor propuse în organele puterii de stat și ale autoadministrării publice locale;
- să facă agitație în raza domiciliului, pentru susținerea, în timpul campaniei electorale, a candidaților din lista partidului;
- să îndeplinească și să respecte cu strictețe toate hotărârile de partid.

2.5. Membrii PSM aleși în organele puterii de stat și ale autoadministrării publice locale promovează prin intermediul lor, politica partidului în conformitate cu programul (platforma) electoral.

2.6. PSM ține evidența membrilor săi. Înscrierea în partid se face în mod individual. Decizia referitor la primire o adoptă adunarea celulei sau organul electiv.

Pentru încălcarea disciplinei de partid, a normelor de morală socială, membrilor de partid li se aplică următoarele măsuri de influență partinică: critica tovarășească, admonestarea, excluderea din partid. Ultima e sancționată de celula respectivă pentru comportament incompatibil cu cerințele Statutului sau în legătură cu retragerea benevolă a persoanei în cauză. Cel exclus din PSM este în drept să apeleze la organele de control ale partidului. Apelul este examinat în timp de o lună din ziua înaintării lui. Rezultatele examinării se comunică solicitantului, celulei și organizației de partid primare.

La primirea în partid, la excluderea din PSM, decizia este valabilă dacă pentru ea s-a pronunțat majoritatea membrilor de partid prezenți la adunare (a membrilor organului electiv). Retragerea benevolă din partid se face la cererea în scris, adresată celei de partid, ce poate fi examinată și în lipsa semnatarului.

Membrul de partid poate fi exclus din rândurile PSM de către grupa (organizația) de partid, în care este înregistrat, precum și de consiliile de partid de toate nivelurile, pe baza materialelor de anchetă, efectuate de organele de control ale partidului.

2.7. Cetățenii Republicii Moldova care susțin activitatea PSM sînt considerați adepți ai partidului. Ei se pot înrola în activitatea lui cu drept de vot consultativ, îl pot susține în plan material, în limitele cotizației de înscriere și ale celei de membru de partid.

3. Principii fundamentale ale activității interne de partid și structura PSM

3.1. Viața internă de partid în PSM se desfășoară în baza principiilor democratice și unității de idei a membrilor lui, ce asigură caracterul colectivist și de publicitate în muncă, tovarășia de partid, autoconducerea largă a organizațiilor primare de partid, îmbinarea intereselor întregului partid cu cele ale fiecărui membru al lui, a pluralismului de opinii cu disciplina conștientă.

Munca internă de partid se desfășoară pe baza eligibilității tuturor organelor de conducere și de control, de jos pînă sus, pe baza dărilor de seamă sistematice a organelor superioare de partid în fața celor inferioare și a membrilor de partid, pe baza subordonării minorității față de majoritate, a executării obligatorii a deciziilor adoptate.

3.2. Minoritatea ce s-a constituit după o decizie adoptată e în drept să insereze în procesul-verbal al consfătuirii, adunării, conferinței, congresului opinia separată ce nu contrazice principiile de Program sau de Statut ale partidului, e în drept să protesteze (să conteste) împotriva deciziei adoptate, adresîndu-se organelor de control ale partidului sau congresului, fără a acționa împotriva hotărîrii în cauză.

3.3. Organele de conducere ale PSM sînt: adunarea generală, conferința, congresul. Ele se consideră deliberative dacă au participat mai mult de 1/2 din delegații aleși din membrii organizației de partid sau ai celei. Deciziile se consideră adoptate de congres, conferință sau adunare generală dacă le-a votat majoritatea delegaților prezenți sau a membrilor organizației primare, ai celei.

3.4. Organele de conducere le aleg pe cele executive și pe celelalte:

- congresul – Consiliul republican al partidului – la propunerile conferințelor organizațiilor de partid municipale, orășenești și raionale ale PSM, care la prima sa ședință își alege președintele (copreședinții) partidului, precum și Comisia de control republicană, care, la prima ședință, își alege președintele. (Consiliul republican al partidului și Comisia de control republicană sînt independente unul față de cealaltă și se subordonează doar congresului);
- conferința – consiliile municipale, orășenești și raionale în frunte cu președinții lor, alege la propunerea organizațiilor primare de partid (dacă se consideră necesar, la conferințe pot fi alese și comisiile de control respective);

- adunarea generală a celei de partid – organizatorul ei și membrul (membrii) Consiliului reprezentanților organizației primare.

Conducătorii organelor executive și de control, componența acestora, organizatorii celulelor, membrii Consiliului reprezentanților sînt aleși prin vot secret sau deschis. Același membru de partid nu poate fi, concomitent, membru a două organe executive sau de control, membru al organului executiv și al celui de control.

Componența Consiliului republican și a Comisiei de control republicane se alege prin vot secret. Din componența organelor executive și de control, la propunerea președinților (organizatorilor) acestora, se aleg, de regulă, prin vot deschis, vicepreședinții (viceorganizatorii) consiliilor (secretarii).

3.5. Organele de partid electiv pot constitui, în perioada exercitării împuternicirilor, un aparat subordonat lor, ce se formează în corespundere cu legislația muncii. Aparatul execută sarcinile curente, asistența analitică, de prognoză sociologică și consultare a organelor respective.

3.6. Organizațiile și organele de partid pot fonda, independent sau împreună cu alte asociații, mijloacele necesare de informare publică. Conducătorii acestor organe sînt confirmați la adunările, conferințele, congresele respective.

3.7. PSM se constituie pe criteriul teritorial. Organizația de bază e celula de partid, ce se formează în raza domiciliului cetățenilor Republicii Moldova, dacă aici sînt înregistrați cel puțin 3 membri de partid. Celulele se întrunesc în organizații de partid primare, pornind de la condițiile locale și finalitate, regulă în limitele circumscripției electorale pentru alegerile în Parlamentul republicii. Ținînd cont de împărțirea administrativ teritorială a republicii, organizațiile de partid primare se unesc în organizații raionale, orașenești, municipale.

Evidența membrilor de partid o duc, folosindu-se de un formular comod, organizatorii celulelor și consiliile reprezentanților organizațiilor primare. Evidența membrilor de partid se realizează conform Regulamentului cu privire la primirea, evidența și excluderea membrilor de partid. Membrului de partid i se înmînează un carnet de modelul stabilit.

3.8. Celula de partid constituie baza PSM și se formează prin hotărîrea adunării generale a membrilor săi. E înregistrată de organizația primară (de consiliul reprezentanților). Adunările generale ale celulelor se convoacă pornind de la necesitățile lor, determinate de organizator sau de cel puțin 1/3 din membrii celulei. Aceștia își planifică de sine stătător activitatea, în limitele prevederilor programatice și statutare. Ei sînt în drept să dispună, la propria latitudine, de 25% din suma totală a cotizațiilor depuse de membrii celulei.

Activitatea celei de partid e orientată spre:

- înfăptuirea, în raza domiciliului, a obiectivelor de program ale PSM;
- asigurarea condițiilor necesare pentru îndeplinirea eficientă de către fiecare membru al celei a sarcinilor sale statutare;
- completarea rîndurilor sale cu noi membri; lărgirea efectivului de adepți;
- evidența activității fiecărui membru al său, a celei în genere, analiza muncii sale în vederea perfecționării ei continue.

3.9. Organizațiile de partid primare ale PSM se creează în baza unirii celulelor de pe teritoriul respectiv, de regulă, în limitele circumscripției electorale pentru alegerile Parlamentului republicii. Dacă structura circumscripției electorale include câteva localități (sate, comune), organizația de partid primară se constituie din câteva asociații de celule (conform numărului de localități).

Organizației de partid primare îi revine sarcina de a coordona puterile din circumscripția electorală în vederea îndeplinirii obiectivelor programatice ale PSM, în limitele prevederilor statutare. Funcția de coordonator o exercită Consiliul reprezentanților celulelor, al cărui personal se constituie conform normei; un reprezentant din partea a zece membri de partid. Consiliul reprezentanților se consideră înființat dacă ei reprezintă cel puțin 2/3 din celule care alcătuiesc organizația primară respectivă. Consiliul reprezentanților își alege, prin vot secret, președintele, iar la propunerea acestuia – vicepreședintele (vicepreședinții), de regulă, prin vot deschis. Organizațiile de partid primare își desfășoară activitatea în mod independent, în limitele cerințelor programatice și statutare. Ele dispun de 25% din suma primară totală a cotizațiilor de membru.

3.10. Organizațiile primare ale PSM se unesc în organizații raionale, orășenești, municipale. Activitatea lor e dirijată de consiliile (comitetele) respective, care sînt alese la conferințe sau de adunările generale.

Organul suprem al organizației teritoriale de partid (municipală, orășenească, raională) este adunarea ei generală (conferința).

Conferințele raionale, orășenești, municipale se convoacă de consiliile respective nu mai tîrziu de 2,5 luni pînă la începutul campaniei electorale, dar nu mai rar de o dată în doi ani pentru prezentarea dării de seamă, pentru o eventuală realegere (completare) a consiliilor respective de partid, organelor de control sau pentru a lua în discuție probleme actuale.

Conform deciziei consiliilor, la propunerea comisiilor de control (dacă acestea au fost formate) sau la cererea organizațiilor de partid primare, ce întrunesc nu mai puțin de 1/3 din membrii de partid ai unității teritoriale respective, se convoacă și conferințe extraordinare (raionale, orășenești, municipale). Normele reprezentative pentru alegerea delegaților la conferințe sînt stabilite de consiliile respective, pornind de la condiții locale concrete.

Alegerea delegaților la congrese și conferințe constituie, în exclusivitate, o prerogativă a organizațiilor de partid municipale, orășenești și raionale.

3.11. Conferințele de partid municipale, orășenești, raionale sau adunările generale elaborează listele preelectorale respective pentru alegerile ordinare în organele puterii de stat și ale autoadministrării publice locale, elaborează proiectele programelor (platformelor) electorale sau propuneri cu privire la aceasta; îi confirmă pe redactorii publicațiilor de partid, iau în dezbateră rapoartele despre activitatea consiliilor, apreciază activitatea membrilor de partid și a adepților aleși de la organizațiile lor în organele de stat și ale autoadministrării publice locale; ridică, în caz de necesitate, problema cu privire la revocarea acestora;ii aleg și revocă (în caz de necesitate) pe membrii delegați în Consiliul republican al partidului.

3.12. Consiliile raionale, orășenești, municipale (comitetele) au menirea să coordoneze activitatea organizațiilor de partid primare, aflate sub egida lor, le acordă ajutor metodic, informațional etc. Ele sînt finanțate din bugetul de partid republican.

3.12.1. Consiliul republican al PSM e chemat să coordoneze activitatea organizațiilor de partid municipale, orășenești și raionale, să le acorde ajutor multilateral în plan organizatoric și informativ, să dezvolte teoria și practica activității de partid.

Consiliul republican e în drept:

- să ascute dările de seamă ale organizațiilor de partid municipale, orășenești și raionale;
- să sisteze realizarea hotărârilor unor consilii sau organizații de partid, adoptate cu încălcări ale documentelor partinice călăuzitoare, și să defere, chestiunea pentru anchetă organelor de control ale partidului, inclusiv și congresului partidului;
- să ducă tratative cu alte partide, să analizeze situația curentă, să elaboreze propuneri pentru, organizațiile de partid și congres;
- să facă declarații în numele partidului;
- să organizeze activitatea presei de partid și s-o conducă;
- să constituie și să dizolve organele sale de lucru – permanente și provizorii;
- să convoace congresele de partid ordinare și extraordinare;
- să înainteze și să revoce reprezentanții partidului în organele puterii și cele de conducere;
- să elaboreze listele preelectorale ale candidaților partidului la alegerile organelor puterii de rang republican și să le prezinte congresului spre aprobare;
- să inițieze revocarea deputaților PSM în ordinea stabilită de lege.

3.12.2. Consiliile partidului de toate nivelurile sînt în drept:

- să asculte dările de seamă ale organizațiilor primare de partid;
- să desfășoare în organizațiile de partid din subordine sondaje și discuții partinice;
- să convoace conferințele ordinare și extraordinare ale organizațiilor de partid din subordine;
- să examineze dările de seamă cu privire la activitatea reprezentanților partidului în organele puterii și cele de conducere;
- să elaboreze, conform propunerilor organizațiilor primare de partid, listele candidaților pentru alegerile de diferite niveluri și să le prezinte spre aprobarea conferinței respective de partid;
- să facă demersuri către consiliul republican al PSM cu privire la revocarea reprezentanților partidului din organele autorităților locale sau din componența deputaților de orice nivel;
- să participe la elaborarea programelor preelectorale ale partidului, perfecționarea documentelor călăuzitoare de partid;

- să sisteze realizarea deciziilor adoptate cu încălcări ale documentelor partinice călăuzitoare de către unele organizații de partid și să difere chestiunea pentru anchetă organelor de control ale partidului, spre a se lua o hotărîre definitivă la conferința de partid ce urmează să aibă loc;
- să facă declarații în numele organizațiilor de partid subordonate, sprijinindu-se pe opinia colectivă a majorității membrilor consiliului;
- să excludă din membrii partidului pe baza materialelor de anchetă efectuarea de organele de control ale partidului (inclusiv pentru activitate scizionistă și trădarea principiilor ideologice ale PSM);
- să sisteze împuternicirile unor membri ai consiliilor pînă la examinarea problemei de către organele de control ale partidului și adoptarea hotărîrii definitive la conferința (congresul) ce urmează să aibă loc;
- să delegheze, în unele cazuri, împuternicirile lor organelor de partid inferioare.

3.13. Controlul privind respectarea prevederilor statutare de program, a disciplinei financiare îl efectuează în PSM comisiile de control republicane și locale (dacă au fost constituite), care se călăuzesc în activitatea lor de regulamentele respective, aprobate de congres sau conferință.

3.14. Forul suprem de conducere al PSM este Congresul care se convoacă de Consiliul republican nu mai tîrziu de două luni pînă la începutul campaniei electorale ordinare. Congresul extraordinar al partidului poate fi convocat la decizia Consiliului republican, a Comisiei de control republican sau la cererea organizațiilor de partid primare ce întrunesc nu mai puțin de 1/3 din toți membri PSM se convoacă de consiliul republican în timp de două luni și este deliberativ dacă delegații prezenți constituie mai bine de 1/2 din componența PSM.

3.15. Congresul PSM:

- adoptă Programul și Statutul partidului, introduce în ele modificări;
- aprobă platforma (programul) electorală a partidului;
- aprobă listele membrilor și adepților partidului în calitate de candidați la alegerile ordinare în organele puterii de stat și ale autoadministrației publice locale;
- aprobă acorduri preelectorale cu alte partide, organizații și mișcări social politice, elaborate de Consiliul republican al PSM și discutate de către organizațiile de partid municipale, orășenești și raionale;
- confirmă redactorii publicațiilor de partid;
- ia în dezbateră raportul cu privire la activitatea Consiliului republican al partidului;
- apreciază activitatea partinică a membrilor PSM și a adepților partidului în organele puterii de stat și ale autoadministrației publice locale;

- anulează hotărârile consiliilor, conferințelor PSM de orice nivel, exclude din rândurile partidului pe baza materialelor anchetei partinice, efectuate de organele de control ale partidului;
- aprobă sau anulează hotărârile organelor de control ale partidului cu privire la problemele de o importanță deosebită, examinate în cadrul anchetelor partinice;
- aprobă documentele prezentate de Consiliul republican al PSM:
 - Regulamentul cu privire la comisia de control a PSM;
 - Regulamentul cu privire la primirea, evidența și excluderea membrilor PSM;
 - Regulamentul cu privire la desfășurarea congreselor, conferințelor, sondajelor și discuțiilor partinice în cadrul PSM;
 - Regulamentul cu privire la achitarea cotizațiilor de membru și desfășurarea activității financiar-economice în cadrul PSM.
- adoptă decizia asupra încetării activității PSM;
- adoptă alte hotărâri, în limitele prevederilor statutare și de program.

Congresul e în drept să-i delegheze Consiliului republican împuternicirea de a coapta, în componența sa noi membri (conform normelor reprezentative, dar nu mai mult de 1/5 din efectivul său), în locul, celor retrași din diferite cauze sau în caz de sporire considerabilă a numărului membrilor organizațiilor primare.

3.16. Încetarea activității PSM se produce conform hotărârii Congresului sau în baza prevederilor din legislația în vigoare.

4. Membru PSM în organele puterii de stat și ale autoadministrației publice locale, ale organizațiilor obștești

4.1. PSM luptă pentru locul de lider politic la alegerile democratice în organele puterii de stat și ale autoadministrației publice locale, în cadrul altor forme de manifestare a voinței cetățenilor. Celulele, organizațiile de partid primare îi recomandă pe membrii de partid, pe adepții lui pentru a fi propuși în organele puterii de stat și ale autoadministrației publice locale, îi ajută la organizarea campaniei electorale.

PSM poate încheia acordurile electorale cu alte partide politice, organizații și mișcări social politice, care activează în limitele Constituției R. Moldova, poate susține candidații propuși de ele.

4.2. Membrii PSM și adepții lui, aleși în organele puterii de stat și ale autoadministrației publice locale, se grupează în fracțiuni în perioada împuternicirilor Parlamentului republicii și ale Consiliilor locale – pentru coordonarea activității și traducerea în viață a principiilor politice ale partidului cu privire la soluționarea problemelor puterii de stat. Ei colaborează cu consiliile de partid respective, iau în considerare deciziile și recomandările lor, sînt susținuți și ajutați de ele.

4.3. PSM își bazează relațiile cu sindicatele, cu organizațiile obștești ale veteranilor, femeilor, tineretului care se află pe pozițiile transformărilor democratice, ale echității sociale și consensului național pe principiile bunei înțelegeri și ale reciprocității.

5. Finanțele și patrimoniul partidului

5.1. Întreaga activitate a PSM e asigurată cu mijloace financiare și materiale din veniturile partidului. Mijloacele bănești se constituie din cotizațiile membrilor de partid din alte surse ce nu contrazic legislația în vigoare.

5.2. Cotizațiile lunare ale membrilor de partid se stabilesc în valoare de cel puțin 1% din salariu lunar, din pensie, bursă (la dorința membrului de partid).

Mărimea cotizației de înscriere o determină cel care intră în partid (adeptul partidului).

5.3. Bugetul PSM se formează de jos în sus, conform normativelor, în baza bugetelor organizațiilor de partid primare. Pentru finanțarea activității acestora se rezervă 50% din suma cotizațiilor achitate.

5.4. PSM este posesorul patrimoniului, obiecte de drept ale căruia pot fi clădirile, utilajul, mijloacele de transport, inventarul, bunurile slujind cauza culturalizării, mijloacele necesare activității partidului.

5.5. Persoane juridice în PSM sînt considerate Consiliul republican de partid și cele locale, care au ștampila lor și conturi în bancă.

5.6. PSM poate întemeia, în ordinea prevăzută de legislație, întreprinderi și organizații pe bază de autogestiune, cu drepturi de persoane juridice. Veniturile de la activitatea acestora nu pot fi divizate între membrii partidului, ai altei organizații social politice și se folosesc doar pentru atingerea scopurilor statutare.